

ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Попович В.М.

Україна, м. Запоріжжя, Запорізький національний технічний університет

Сучасні концепції громадянського суспільства базуються насамперед на різних методологічних положеннях, але їх визначення цього поняття мають принципову контекстуальну схожість. Так, спеціалісту в галузі структурно-функціонального аналізу, соціологу-парсоністу із Каліфорнійського університету (США) Дж.Александреру належить найкоротше за кількістю слів і водночас найширше за значенням визначення даного феномена: громадянське суспільство – це сфера людської солідарності. Близьким до нього є погляди М.Уольцера, котрий описує громадянське суспільство як простір непримусової людської асоціації і Ю.Габермаса, котрий розглядає громадянське суспільство як публічну сферу суспільної взаємодії і як життєвий світ людини. В усіх випадках мова йде про найзагальніше – місце, яке займає громадянське суспільство у суспільній системі в цілому.

Формулюють своє розуміння громадянського суспільства і російські та вітчизняні вчені – К.Гаджиев, А.Мігранян, В.Ступішин, Ю.Васильчук, І.Кравченко та інші. Так, за К.Гаджиевим, громадянське суспільство можна визначити, як «систему забезпечення життєдіяльності соціальної, соціокультурної і духовної сфер, їх відтворення і передачі від одного покоління до іншого, систему самостійних та незалежних від держави суспільних інститутів, що покликані забезпечити умови для самореалізації окремих індивідів та колективів, реалізації приватних інтересів, чи індивідуальних, чи колективних».

Виходячи з аналізу різних підходів, можна зазначити, що громадянське суспільство – це певний механізм неформального соціального партнерства, який уможливорює здійснення й баланс існуючих інтересів. Поняття громадянського суспільства застосовується для пізнання усієї сукупності існуючих у суспільстві відносин, які не є державно-політичними, перебувають поза сферою державного директивного регулювання.

Актуалізація проблематики громадянського суспільства в західній науковій літературі починається в 70 – роках ХХ ст., вона була викликана ростом демократичного та антиавторитарного руху в світі. Саме у цей час в західноєвропейській культурі активізується соціальна робота, головна мета якої була

знайти компроміс (консенсус) поміж життєвим світом та суспільством як системою. Соціальна робота як встановлення гармонії в суспільстві досліджувалася різними дослідниками під різним кутом зору. Так Д.Андерсоном розглядаються три моделі соціальної роботи, які охоплюють усі можливі розгармонізовані сфери громадського життя. У його інтерпретації вона передбачає і опіку, і контроль, і соціальні зміни. М.Дооренванден стверджує, що соціальна робота – це єдина сила в суспільстві, яка може здолати розгармонізованість в силу таких її властивостей як гнучкість, мобільність, соціальна активність, творчість.

Актуальними напрямками соціальної роботи, які, на думку респондентів, могли б виконуватися громадськими організаціями, благодійними фондами, клубами інтересів і соціальними центрами є робота з вразливими верствами населення: діти-сироти, наркозалежні, люди похилого віку, люди з особливими потребами, особи, які повернулися з місць позбавлення волі. Це свідчить про позитивне ставлення населення Запорізького регіону до залучення у надання соціальних послуг інститутів громадянського суспільства, і це безумовно сприятиме розвитку громадянського суспільства не тільки в регіональному аспекті, але й для українського суспільства в цілому.

Таким чином, на сьогодні актуалізується потреба населення в соціальних послугах з боку недержавних, неприбуткових організацій. Основними сферами діяльності громадських організацій в соціальній сфері населення вважає роботу з незахищеними верствами населення, тобто здійснення окремих видів соціальної роботи. Це вимагає здійснення комплексу заходів, які б, з одного боку, сприяли розвитку таких організацій, з іншого, підвищували ефективність їх діяльності через оптимізацію взаємодії державних і недержавних організацій, що надають соціальні послуги.